

Öztürk Akar, E. (2018). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı ile ilgili öğrenci görüş ve beklentileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1660-1677.

Geliş Tarihi: 23/01/2018

Kabul Tarihi: 18/09/2018

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ SERTİFİKA PROGRAMI İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞ VE BEKLENTİLERİ

Ebru ÖZTÜRK AKAR*

ÖZET

Bu çalışma pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin devam ettikleri programla ilgili görüş ve beklentilerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiş betimsel bir araştırmadır. Veri toplamak amacıyla 355 pedagojik formasyon sertifika programı öğrencisine üç yazılı soru yöneltilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bulgular katılımcıların programdan iyi bir öğretmen olmak amacıyla eğitim almayı ve program sonunda nitelikli öğretmenler olabilmeyi beklediklerini göstermiştir. Katılımcıların programın uygulanması ile ilgili eleştirileri de bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: pedagojik formasyon sertifika programı, görüş, beklenti

AN EXAMINATION OF PEDAGOGIC FORMATION CERTIFICATION PROGRAM (PFCP) STUDENTS' BELIEFS AND EXPECTATIONS OF THE PROGRAM

ABSTRACT

This descriptive study is conducted to explore pedagogical formation certification program students' beliefs and expectations of the program. 355 students participated in the study. Three written questions were used to collect data. Content analysis was utilized to analyze collected data. Findings revealed that the students expected to have good training and become qualified teachers at the end of the program. Yet, they criticized some aspects of the program implementation.

Key Words: pedagogic formation certification program, belief, expectation

* *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü/ Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, akar_e@ibu.edu.tr*

1.GİRİŞ

Öğretmen eğitimi tarihimiz öğretmen yetiştirme işini üstlenen kurumlar, bu kurumlarda uygulanan programlar ve öğretmen adayı seçiminde kullanılan ölçütler açısından oldukça zengindir. Köy Enstitüleri, Öğretmen Okulları, Eğitim Yüksekokulları, Eğitim Enstitüleri, Yüksek Öğretmen Okulları ve Eğitim Fakülteleri cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana öğretmen yetiştirmede önemli roller üstlenmişlerdir (Bilir, 2011). 1980 ve 1990'larda öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla üniversiteler bünyesinde uygulanan öğretmen eğitimi programları ile beraber bu programlar dışında bir alanda okuyan öğrencilerden öğretmen olmak isteyenler için öğretmenlik sertifika programları da uygulanmıştır (Kavcar, 2002). Bu kapsamda Yüksek Öğretim Kurulu'nun 2009 yılı kararı ile uygulamaya konan pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğretmen yetiştirme tarihimizde yeni bir uygulama değildir.

Günümüzde pedagojik formasyon eğitimi uygulanan programın yeterliğinden ve yönteminden, yetişen aday öğretmenlerin mesleki yeterlikleri ve mesleğe yönelik tutumlarına kadar pek çok açıdan tartışma konusu olmaktadır (Eraslan ve Çakıcı, 2011). Eğitim Fakültesi dışından mezun olanlara öğretmen olabilme hakkının tanınmasının öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünü zedelemesi eleştirilirken, öğretmen istihdamında devam eden sıkıntı ve sınırlılıklara karşın programların açık tutulması ilgili tartışmaların devam etmesine neden olmaktadır.

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde temel oluşturan Talim Terbiye Kurulu'nun öğretmenlik alanları, atama ve ders okutma ile ilgili 20 Şubat 2014 tarihli ve 9 sayılı kararı kapsamında 255 farklı lisans programının öğrencisi ya da mezunu pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarına başvuru yapabilmektedir. Adayların atanmalarına esas olan 104 farklı alan bulunmaktadır (MEB, 2014). Çok eleştirilmesine ve tartışılmasına karşın 2014-2015 eğitim-öğretim dönemi için 25/09/2014 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında 5'i Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunmak üzere toplam 92 üniversitede pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı açılması karara bağlanmış, işbirliği yapılan üniversite kontenjanları da dahil edildiğinde bu üniversitelere ayrılan toplam kontenjan 66,500 öğrenciye çıkarılmıştır. Bu durum pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarına yoğun talebin devam etmesinin önemli nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir.

2010 yılından itibaren sayıca artan pedagojik formasyon eğitimi sertifika programları hakkındaki araştırmalarda da bu programlara olan yoğun ilginin nedenlerinin dolaylı olarak sorgulandığı görülmektedir. Bu araştırmalarda öncelikle öğretmenlik mesleği ile ilgili motivasyon (Altinkurt, Yılmaz ve Erol, 2014; Nayır ve Taneri, 2013; Polat, 2014); görüş (Aykaç, Bilgin ve Toraman, 2015; Çiçek Sağlam, 2015; Sever, Aktaş, Şahin ve Tunca, 2015), algı ve tutum (Bal, 2017; Bağçeci, Yıldırım, Kara ve Keskinpala, 2015; Demirtaş ve Aksoy, 2016; Dikmenli ve Çifçi, 2015; Eraslan ve Çakıcı, 2012; Gül ve Erkol, 2015; İlğan, Sevinç ve Arı, 2013; Kartal ve Afacan, 2012; Nartgün ve Gökçer, 2014; Özdemir ve Erol, 2015; Özkan, 2012; Üner ve Akkuş, 2016), özyeterlik algıları (Bulut ve Oral, 2011; Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven, 2015; İpek ve Demirel, 2016; Süral ve Sarıtaş, 2015; Yazıcı ve Kalkavan, 2016), öğrenme stilleri (Güneş ve Gökçek, 2012); ve sosyal yetkinlik düzeyleri (Türkçapar, 2016) gibi konular incelenmiştir. Araştırmalar arasında pedagojik formasyon sertifika programı ile eğitim fakültesi öğrencilerinin

öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, duyarlılık, özyeterlilik inançlarının ve mesleki kimliklerinin karşılaştırıldığı çalışmalar da (Dede ve Akkoç, 2016; İncik ve Akay, 2015; Polat, 2013; Uygun, 2016) bulunmaktadır.

Pedagojik formasyon sertifika programı ve uygulaması hakkında görüşlerin incelendiği az sayıda çalışmada da programın kısa sürede sıkıştırılmış olarak yürütülmesi ve derslerin uygulamaya dönük işlenmemesi önemli bir sorun olarak belirlenmiştir (Aykaç, Bilgin ve Toraman, 2015; Dalgıç, Doyran ve Vatanartıran, 2012; Demirtaş ve Kırbacı, 2016; Kiraz ve Dursun, 2015). Programın uygulanması ile ilgili dile getirilen şikayetler derslerin program boyunca öğrencilere anlatılması (Kiraz ve Dursun, 2015), alana özgü bilgilerin yetersiz biçimde verilmesi (Temel, Altınkök ve Kayışoğlu, 2016), sınıfların kalabalık olması (Aykaç, Bilgin ve Toraman, 2015) ve ilgili alanda uzmanlığı olmayan öğretim elemanlarının derslere girmesidir (Çiçek Sağlam, 2015).

Pedagojik formasyon sertifika programlarına ayrılan kontenjanların fazlalığı, bu programların öğretmen olma hakkını elde edebilmek için kullanılan en kısa yol olduğu ile ilgili yaygın kamu (Bilir, 2011; Eraslan ve Çakıcı, 2011) ve yukarıda işaret edilen araştırma bulguları birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin programla ilgili beklenti ve görüşlerinin belirlenmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen bu çalışmada öğrencilerin iş piyasasında cazip bir meslek olan öğretmenliğe aslında gerçekten en kısa yoldan ulaşmaya çalışıp çalışmadıklarının ve pedagojik formasyon sertifika programı ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öğrencilerin programla ilgili görüşlerini derinlemesine incelemek ve öğrencilerin programdan beklentilerinin neler olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmaya yön veren araştırma soruları şöyledir:

- 1- Öğrencilerin pedagojik formasyon eğitimi sertifika programından beklentileri nelerdir?
- 2- Öğrencilerin programın uygulaması ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin programdan beklentileri ve program hakkındaki görüşlerinin incelenmesi uygulamaların iyileştirilmesi, bu amaçla ihtiyaçların belirlenebilmesi, etki ve verimliliklerinin artırılabilmesi açısından önemlidir. Mevcut çalışmalarda öğrencilerin programla ilgili görüşleri incelenmiş olmasına karşın programdan neler beklediklerinin sorgulanmadığı görülmektedir. Bu araştırmanın bulguları ışığında formasyon eğitimi programının öğretmen eğitimindeki rolü ile öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılamadaki rolü hakkında çıkarımda bulunulabilir, süreçte karşılaşılan sorunların erkenden belirlenmesi ve çözüm önerilerinin sunulması mümkün olabilir.

2. YÖNTEM

Çalışma betimsel bir nitel çalışmadır. Katılımcıların pedagojik formasyon eğitimi sertifika programıyla ilgili görüş ve beklentilerini herhangi bir müdahalede bulunmadan derinlemesine inceleyerek tanımlamak ve açıklamak amaçlanmıştır. Seçilen araştırma deseni pedagojik formasyon eğitimi sertifika programları ile ilgili sıklıkla dile getirilen

bazı durum ve uygulamalar ile ilgili detaylı bilgi toplanılmasını kolaylaştırmıştır. Veri toplamak için üç açık uçlu yazılı soru içeren bir form kullanılmıştır. Taslak form kapsamlı bir alanyazın incelemesinin ardından hazırlanmıştır. Öğretmen eğitimi alanında uzman iki akademisyenin görüşleri alındıktan sonra form düzenlenmiş ve son şekli verilmiştir. Formda yer alan sorular şöyledir:

- 1- Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programından beklentileriniz nelerdir?
 - a. Programın beklentilerinizi karşıladığını düşünüyor musunuz?
- 2- Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programında değiştirilmesi ve/veya iyileştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz herhangi bir şey var mı? Varsa nelerdir?
- 3- Program sonunda nitelikli bir öğretmen olabileceğinize inanıyor musunuz?

2.1. Katılımcılar

Çalışma Batı Karadeniz Bölgesi'nde pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı açık olan bir devlet üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılarak gruplar belirlenmiştir. Grupların derslerine giren öğretim elemanları araştırma hakkında bilgilendirildikten sonra kolay ulaşılabildikleri için Sağlık (SAĞ), Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (BESYO), Matematik (MAT) ve Fizik-Kimya-Biyoloji (FKB) gruplarından 650 öğrenci çalışmaya katılımcı olarak davet edilmiştir. Katılım oranı %55'tir. Bazı öğrencilerin formu doldurmak istememeleri ve programın son haftası olması nedeniyle devamsızlığın sıklığı katılım oranının düşüklüğünün nedeni olabilir. Araştırma sorularına yanıt veren 355 öğrenci programa kayıtlı öğrencilerin %20'sini temsil etmektedir. Çalışma örnekleminin %20'lik temsiliyet oranı ve demografik özellikleri ile araştırma bağlamında formasyon programı öğrencilerinin temsili bir kesitini oluşturduğu söylenebilir. Bu durum bulgular temelinde çıkarım ve genellemelerin yapılmasını desteklemektedir.

Tablo 1 de görüldüğü gibi katılımcıların % 62,3'ü (n= 220) kadın, %37,7'si erkek, %57,4'ü 20-25 yaş, %33'ü 26-30 yaş aralığında ve %9,7'si ise 31 yaş ve üzerindedir. Yaş aralıklarının gruplandırılmasında belirli bir ölçüt kullanılmamıştır.

Tablo 1.
Katılımcı Genel Bilgileri

		n	%
Grup	BESYO	113	31.8
	Sağlık	59	16.6
	Matematik	86	24.3
	Fizik-Kimya-Biyoloji	97	27.3
Cinsiyet	K	220	62.3
	E	135	37.7
Yaş	20-25	202	57.4
	26-30	117	32.9
	>31	36	9.7

2.2. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Verilerin toplandığı tarihte mevcut 10 gruptan 4'ünde (SAĞ, BESYO, MAT ve FKB grupları) araştırma hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Katılımın gönüllülük esasına bağlı olduğu bildirilmiştir. Veriler katılımcıların kuramsal ve uygulamalı derslerini tamamlamak üzere olduğu sertifika programı ikinci döneminin son haftasında toplanmıştır. Bu nedenle katılımcıların programla ilgili bütüncül bir bakış açısına sahip oldukları öngörülmüştür. Form ders saatlerinde öğretim elemanlarından izin alınarak araştırmacı tarafından öğretim elemanları eşliğinde uygulanmıştır. Formların doldurulması sırasında gelen katılımcı soruları araştırmacı tarafından yanıtlanmıştır.

Toplanan veriler nitel veri analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Katılımcılara yöneltilen sorular kapsamında ana temalar Beklenti (Var; Olumlu/Olumsuz ve Yok) ve Değişiklik (Gerekli/Gereksiz) olarak belirlenmiştir. İçerik analizi ile ham veri kodlanmıştır. Benzerlik ve farklılıklar belirlenerek kodlar gruplandırılmış ve alt temalar oluşturulmuştur (Program, Öğretim Elemanı vb). Oluşturulan tema ve alt temalar matrislere yerleştirilmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Örüntüler belirlendikten sonra çıkarım ve genellemeler yapılmıştır (Patton, 1990).

3. BULGULAR

3.1. Programla İlgili Beklentiler

Tablo 2 de görüldüğü gibi katılımcıların programla ilgili beklentileri arasında ilk üç sırada iyi bir öğretmen olabilmek ve bu amaçla eğitim almak (n=132), öğretmenlikle ilgili bilgi ve beceri sahibi olmak (n=29) ve sertifika almak (n=24) yer almaktadır. Katılımcıların programla ilgili diğer beklentileri eğitim bilimlerini öğrenmek (n=13), eğlenceli, verimli, kısa süren bir öğretmenlik eğitimi almak (n=13), uygulamaya dönük eğitim almak (n=8), öğretmen olarak atanmak (n=5) ve kendilerini geliştirmek (n=5) olarak sıralanmaktadır. Katılımcılar arasında programdan herhangi bir beklentisi olmadığını belirtenler de (n=14) bulunmaktadır.

Tablo 2.*Katılımcıların programla ilgili beklentileri*

Beklentiler	n
İyi, nitelikli bir öğretmen olabilmek; bu amaçla eğitim almak	132
Öğretmenlikle ilgili bilgi ve beceri sahibi olmak	31
Sertifika almak	24
Beklentim yok	14
Eğitim bilimlerini öğrenmek	13
Eğlenceli, verimli, kısa süren bir öğretmenlik eğitimi almak	13
Uygulamaya dönük eğitim almak	8
Öğretmen olarak atanmak	5
Kendimi geliştirmek	5
Öğretmenlik hakkı edinmek	4
Kolay iş bulabilmek	3
Öğretmenlik mesleği hakkında bilgi edinmek	2
Problem çözebilen öğretmen olmak	2
Askerliği tecil ettirmek	1
Yüzeysel bir eğitim almak	1
Örnek öğretmenlerle karşılaşmak	1
Matematiği sevdirmeyi öğrenmek	1
KPSS de başarılı olmak	1
Bilgili insan olmak, topluma katkıda bulunmak	1

Araştırma sorularından “Programın beklentilerinizi karşıladığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar 166 katılımcının programın beklentilerini karşıladığını, 62 katılımcının beklentilerinin karşılanmadığını, 31 katılımcının ise programın beklentilerini kısmen karşıladığını düşündüklerini göstermiştir. Aşağıda farklı gruplardan katılımcıların ilgili soruya verdikleri yanıtlardan yapılan alıntılar yer almaktadır. FKB grubundan bir öğrenci (Ö-FKB-2) programa bilinçli ve istekli olarak geldiğini, bu nedenle beklentilerinin karşılandığını belirtmiştir. FKB grubundan başka bir öğrenci (Ö-FKB-34) beklentilerinin büyük oranda karşılandığını, gelişiminin kalan kısmının kendi çabasına bağlı olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte MAT ve BESYO gruplarından birer öğrenci de (Ö-MAT-22 ve Ö-BESYO-103) programın beklentilerini karşılamadığını ve bunun farklı sebepleri olduğunu aktarmışlardır.

Ö-FKB-2: Programa bilinçli ve istekli geldiğim için beklentilerim karşılandı. (Beklentilerinin karşılandığını belirten 166 katılımcıdan bir tanesi)

Ö-FKB-34: Beklentilerimin %80 karşılandığını düşünüyorum. En azından öğrenci psikolojisinin nasıl olabileceği, günümüz okullarında nasıl yaklaşımlarla eğitimi gerçekleştirmemiz gerektiği hakkında bilgi sahibi olduğumuzu düşünüyorum. Gerisi bizim bu bilgileri kullanarak kendimizi nasıl geliştirdiğimize bağlı. Ben yetişkin eğitimi veriyorum. Formasyon programının eğitimliğime katkısı olduğunu söyleyebilirim. (Beklentilerinin kısmen karşılandığını belirten 31 katılımcıdan bir tanesi)

Ö-MAT-22: Karşılamadı. Günlük hayatta derslerde kullanabileceğimiz bir eğitim verildiğini düşünmüyorum. En azından tamamen değil. (Beklentilerinin karşılanmadığını belirten 62 katılımcıdan bir tanesi)

Ö-BESYO-103: Beklentiler karşılanmadı. Yeterliliği olmayan arkadaşlarımıza çok tolerans gösterildiğini düşünüyorum. Fazlasıyla suiistimal var. (Beklentilerinin karşılanmadığını belirten 62 katılımcıdan bir tanesi)

3.2. Programda Değiştirilmesi ve/veya İyileştirilmesi Gerektiği Düşünülen Öğeler

Katılımcılardan 37'si (%10.4) programla ilgili değiştirilmesi ya da iyileştirilmesini gerekli gördükleri herhangi bir öge olmadığını belirtmiştir. Diğer katılımcıların ilgili soruya verdikleri yanıtlar programın uygulanması; süresi, uzaktan eğitim, staj, ders içerikleri, öğretim uygulamaları ve devamsızlık ile ilgili öğeler üzerine yoğunlaşmıştır (Bkz Tablo 3). Katılımcıların programda ders veren öğretim elemanlarının akademik yeterlikleri ve öğrencilere karşı olan tutumları ile de ilgili eleştirileri bulunmaktadır.

Tablo 3.

Programla ilgili değişiklik ve iyileştirme önerileri

BEklentiler	n
Programın uygulanması	
Ders saatleri ve içerikleri düzenlenmeli	27
Daha az teori, daha çok uygulama yapılmalı	25
Ders işlenişleri değiştirilmeli	16
Öğrencilere ders anlatılmamalı	4
Tüm gruplarda aynı kurallar uygulanmalı	4
Fazla ödev verilmemeli	12
Program süresi	
Kısaltılmalı	31
Akademik takvim ve ders programları değişmemeli	29
Uzatılmalı	11
Tek gün ders yapılmamalı	9
Öğretim elemanları	
Programda ders verecek öğretim elemanları doğru seçilmeli	21
Öğrenciye olumlu tutum/yaklaşım sergilenmeli	14
Söyledikleri ile yaptıkları tutarlı olmalı	9
Formasyon programının etkililiğine inanmalılar	3
Uzaktan eğitim	
Dersler uzaktan eğitimle verilmeli	19
Yüz yüze derslere çevrilmeli	18
Uygulamalar iyileştirilmeli	10
Staj	
Staj uygulamaları öğretim elemanları tarafından takip edilmeli	14
Uygulama okulları denetlenmeli, staj süresi uzatılmalı	8
Staj yaşanan kentte yapılabilirmeli	5
Devamsızlık	
Olağanüstü durumlarda (çalışma, şehir dışından gelme, hava muhalefeti, darbe girişimi vb) esnek davranılmalı	15
Devamsızlık kuralı değişmeli	8
Öğrencileri korkutmak ve tehdit etmek için kullanılmamalı	7
Programa kabul	
Sınıf mevcutları azaltılmalı	9
Herkes programa kabul edilmemeli	8

Tablo 3'te görüldüğü gibi katılımcılar programda derslere ayrılan süre ve ders içeriklerinin düzenlenmesini (n=27), derslerde daha çok uygulama yapılmasını (n=25) ve ders işlenişlerinin değiştirilmesini (n=16) istediklerini belirtmişlerdir. 12 katılımcı fazla ödev verilmemesini istemektedir. Aşağıda katılımcıların ilgili yanıtlarından yapılan örnek alıntılara yer verilmiştir.

Ö-FKB-3: ...teori olarak birbirine yakın derslerde konu tekrarları var. Bu da zaman sıkıntısı yaratıyor. Teoriye ayrılan zaman sıkıştırılıp uygulama ve pratiğe daha fazla zaman ayrılabilir.

Ö-FKB-4: Bazı dersler çok monoton geçiyor. Bazı derslerde ise tüm sorumluluk öğrencilerin üzerinde. Sürekli dersi öğrencinin anlatması bekleniyor. Bu nedenle hocaların dersin işlenişini gözden geçirmeleri gerektiğini düşünüyorum.

Ö-FKB-14: Bazı hocalar konuları sürekli öğrencilere anlatırma uygulamasından vazgeçmelidirler. ...Sürekli monoton olunmamalı, ses tonu değiştirilmeli, sınıfta gezinmek gibi önerilerde bulunan bazı hocalarımız kendileri bunu uygulamıyor....

Ö-MAT-21: Ödev konusunun tekrar düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Hafta içinde çeşitli yerlerde çalışan insanların ödevlere yeteri kadar vakit ayıramayacağını, bu yüzden ödevlerin istenilen düzeyde faydalı olamayacağını düşünüyorum. Yani aşırı derecede ödev verme konusu gözden geçirilmeli

Görüldüğü gibi FKB grubundan üç öğrenci (Ö-FKB-3, Ö-FKB-4, Ö-FKB-14) ders içeriklerindeki çakışmalara, derslerin tekdüzeliğine, uygulama yapılmamasının eksikliğine işaret etmişlerdir. Matematik grubundan bir öğrenci de (Ö-MAT-21) ödevlerin amacına hizmet etmediğini vurgulamıştır.

31 katılımcı programın süresinin kısaltılması gerektiğini belirtirken, 29 katılımcı akademik takvimde sıklıkla yapılan değişiklikleri eleştirmiştir. 11 katılımcı program süresinin uzatılmasını, 9 katılımcı ise tek gün ders yapılmamasını istemektedir. Aşağıda katılımcıların ilgili yanıtlarından yapılan örnek alıntılara yer verilmiştir.

Ö-BESYO-57: Sürenin doğru planlanması ve daha kısa sürede etkin eğitim olması gerekiyor.

Ö-BESYO-38: Ders saatlerinin çok erken ve tek bir güne sıkıştırılmış olması zor bir durum. Birkaç güne yayılmalı ve öğretim süresi kısaltılmalı

Ö-BESYO-39: Derslerin çok uzun bir süreye yayıldığını düşünüyorum. Başka şehirlerde formasyon alan arkadaşlarım bizden sonra başladı ve önce bitirdi.

Ö-FKB-71: Derslerde ya da konularda bir sıkıntı yoktu sadece akademik takvimdeki aksilikler süreyi uzattı.

Ö-FKB-8: Sertifika programı oldukça kısa. Eğitim fakültesinde uzun süreçlerde anlatılan konular bu programda oldukça kısa bir zamanda verilmeye çalışılıyor. Sürecin biraz daha uzun olması programı daha verimli hale getirebilir.

21 katılımcıya göre programda ders verecek öğretim elemanlarının doğru seçilmesi gerekmektedir. Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı olan tutumları öğrenme üzerinde etkilidir (n=14). Katılımcılardan 9'u öğretim elemanlarının anlattıkları ile kendi uyguladıkları derslerin birbirine benzemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların yanıtları aşağıda yer alan alıntılar ile örneklendirilmiştir.

Ö-FKB-79: Değiştirilmesini istediğim şey bazı hocalarımızın bu formasyon programı ile ilgili yaptığı işin daha farkına vararak özverili bir şekilde tamamlamalarıdır. Bizden karşıımızdaki öğrencilere karşı nasıl davranmamız gerektiğini öğretirken kendilerinin de bize karşı aynı tavır ve tutum içinde davranmaları bu programın daha etkili olmasını sağlayacaktır.

Ö-FKB-60: Verimli, çok güzel geçen derslerimizin yanısıra sıkıcı, girmek gitmek istemediğimiz derslerimiz oldu. Öğretmenimiz bizlere sınıfta olmaması gereken şeyleri anlatıp kendisi uygulayınca doğal olarak yadırgadık.

19 katılımcı derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesini desteklerken, 18 katılımcı uzaktan eğitim uygulamasına son verilmesi gerektiğini belirtmiştir. 10 katılımcı uzaktan eğitim uygulamalarının iyileştirilmesini istemektedir. Aşağıda katılımcıların ilgili yanıtlarından yapılan örnek alıntılar yer almaktadır. Görüldüğü gibi SAĞ grubundan bir öğrenci (Ö-SAG-50) uzaktan eğitim yoluyla verilen derslerin yararlı olduğunu ve zaman kaybını engellediğini belirtirken, MAT grubundan bir öğrenci (Ö-MAT-27) uzaktan eğitim derslerinde yaşanan sorunlara işaret etmiştir.

Ö-SAG-50: Uzaktan eğitim sistemi bazı dersler için oldukça yararlı ve zaman kaybını ortadan kaldırıyor.

Ö-MAT-27: Uzaktan eğitim derslerinde hoca ile öğrenci arasında iletişim her zaman iyi bir düzeyde gerçekleşmiyor. Bazı teknik sorunlar çıkıyor. Örneğin genellikle hocanın sesi gelmiyor veya hocalar sistemi iyi kullanamıyorlar bu da öğrencinin derse karşı tutumunu olumsuz etkilemektedir.

14 katılımcı staj etkinliklerinin öğretim elemanları tarafından takip edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Uygulama okulları denetlenmeli ve staj süresi uzatılmalıdır (n=8). FKB grubundan iki katılımcının ilgili yanıtlarından yapılan alıntılar aşağıda yer almaktadır.

Ö-FKB-35: Uygulama dersine ayrılan süre yetersiz. Aynı uygulama öğretmene giden stajyer sayısının fazlalığı nedeniyle uygulama öğretmenlerinden yeterli dönüt alamıyoruz.

Ö-FKB-58: Değiştirilmesini istediğim bir konu yok fakat staj yaptığımız okullarda hocalarımızın da yanımızda bulunması ve her dersin sonunda bize dönütler vermesi gerektiğine inanıyorum.

Katılımcılar devamsızlık ile ilgili kuralların değiştirilmesi (n=8) ya da olağanüstü durumlarda (çalışma, şehir dışından gelme, hava muhalefeti, darbe girişimi vb) devamsızlık konusunda esnek davranılması (n=15) gerektiğini belirtmiştir. 7 katılımcı devamsızlığın öğrencileri korkutmak ve tehdit etmek için kullanılmamasını istemiştir. Katılımcıların ilgili yanıtlarından yapılan örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Ö-FKB-72: Devamsızlık konusunda hocaların biraz daha anlayışlı olmasını isterdim. Çoğumuz çalışan ve hatta aynı zamanda okuyan-çalışan insanlarız ve

işten ayrılma gibi bir lüksümüz ne yazık ki yok. Dört devamsızlık hakkı böyle bir durum için biraz az.

Ö-BESYO-98: Pedagojik formasyona başvuran bir çok öğrenci aynı zamanda çalışıyor ve farklı şehirlerden geliyorlar. Devamsızlık konusunda bir düzenleme yapılabilir.

Aşağıdaki örnek alıntılarda da görüldüğü gibi programa kabul ile ilgili 8 katılımcı programa herkesin kabul edilmesini eleştirirken 9 katılımcı sınıf mevcudlarının azaltılması gerektiğini belirtmiştir.

Ö-BESYO-54: Her önüne gelen alınmamalı bence. Başvuran herkes alınmış.

Ö-FKB-83: Bu kadar fazla kontenjan açarak kalabalık gruplarla bu programdan gerçekten verim alınabilir mi?

Ö-FKB-9: Programa başvuran hemen herkesin bu belgeyi hiç zorlanmadan almasının niteliksiz öğretmen adaylarının artmasına neden olacağını düşünüyorum.

Ö-SAĞ-33: Formasyon not ortalaması yüksek olan öğrencilere verilmeli

3.3. Nitelikli Öğretmen Olmak

264 katılımcı program sonunda nitelikli öğretmen olabileceklerini belirtmiştir. 18 katılımcı temel bilgi ve becerilere sahip olduklarını, halen öğretmenlik yapan 11 katılımcı ise program boyunca öğretmenlikte yaptıkları hataların farkına vardıklarını belirtmiştir. 27 katılımcıya göre öğretmenlik bilgi ve becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu nedenle daha çok zamana ve deneyime ihtiyaçları vardır (n=23). Aşağıda katılımcıların ilgili yanıtlarından yapılan örnek alıntılara yer verilmiştir. Örneğin BESYO, MAT ve SAĞ grubundan birer öğrenci (Ö-BESYO-112, Ö-MAT-69 ve Ö-SAĞ-1) formasyon eğitimini bir başlangıç olarak değerlendirmiş, halen öğretmenlik yapan FKB grubundan bir öğrenci (Ö-FKB-7) ise program boyunca öğretmenlikle ilgili eksik ve yanlışlarını görme fırsatı bulunduğunu belirtmiştir.

Ö-BESYO-112: Buradan alınan eğitim öğretmenliğin başlangıcı için oldukça iyi ancak kişinin aldığı eğitimden çok kendini ne kadar geliştirdiği önemlidir.

Ö-MAT-69: Bunu söylemek için çok erken zamanla olabilecek bir şey olduğuna inanıyorum ama öğretmenliğe ilk adım olduğundan ötürü heyecanlıyım ve nitelikli bir öğretmen olacağım.

Ö-SAĞ-1: Şimdilik nitelikli bir öğretmen olduğuma inanmıyorum. Öğretmenliğe başlarsam deneyim ve yaşantıyla daha iyi olabileceğini düşünüyorum.

Ö-FKB-7: Formasyon sahibi olmadan yaptığım öğretmenlikte eksiklerimi gördüm, yaklaşımlarımın yanlışlıklarını ölçtüm. Formasyon sertifika programı sayesinde nitelikli bir öğretmen olduğuma inanıyorum.

63 katılımcı program sonunda nitelikli öğretmenler olamayacaklarını çünkü yeterince deneyimli olmadıklarını (n=13) belirtmiştir. 9 katılımcı programın yeterli olmadığını ve yanlış uygulamalar yapıldığını (n=4) belirtmiştir. Aşağıda katılımcıların ilgili yanıtlarından yapılan örnek alıntılar yer almaktadır.

Ö-BESYO-79: Nitelikli bir öğretmen olduğuma inanmıyorum. 4 yılda alınan bilgileri 1 dönemde almak çok saçma

Ö-BESYO-100: Hayır inanmıyorum. Yeteri kadar önem verilmediğini belge vermek ve para kazanmak için yapıldığı görüşündeyim.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada katılımcıların formasyon eğitimiyle ilgili genel beklentisinin iyi öğretmen olmak, bu amaçla bilgi beceri kazanmak ve eğitim almak olduğunun belirlenmesi önemlidir. Bu durum dört yıllık lisans programlarını tamamlayan ya da son sınıf öğrencisi olan ve öğretmen olmayı hedefleyen katılımcıların bu beklentileri doğrultusunda pedagojik formasyon sertifika programlarına yöneldikleri çıkarımının yapılmasını kolaylaştırmaktadır. Bununla birlikte sayıca az olmalarına karşın yaygın kanyı destekler nitelikte yalnızca kısa bir eğitim sonunda sertifika almak istediğini belirten ya da beklentisi olmamasına karşın programa devam eden katılımcıların bulunması dikkat çekicidir. Bu bulgu katılımcıların programa öğrenci kabulü ile ilgili şikâyetlerinin işaret ettiği; başvuruların çoğunun kabul edilmesi ve kayıt yaptıran herkesin sertifika alabilmesi ile ilişkilendirilerek pedagojik formasyon sertifika programlarına olan yoğun talebin nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla öğrenci kabulü ve sertifika verilmesi ile ilgili mevcut uygulamaların öğretmenlik mesleği ve/veya programla ilgili beklentisi olmayan kişileri özendirdiği ve teşvik ettiği sonucu çıkarılabilir.

Genel olarak katılımcıların programla ilgili beklentilerinin karşılandığı görüşünde oldukları görülmüştür. Eleştirilen ve şikâyetçi olunan başlıca konuların programın uygulanması hakkında olduğu söylenebilir. Katılımcıların işaret ettikleri ödevler, ders saatleri, içerikleri ve işlenişlerinin düzenlenmesi gerekliliğinin öğretim elemanlarının sorumluluğunda olduğu bilinmektedir. Öğretim elemanlarının bu kapsamda yapacakları işbirliği hem ders içeriklerinin çakışmasını engelleyebilir, hem de uygulama için daha fazla fırsat yaratılmasını ve ödevlerin düzenlenmesini sağlayabilir.

Bazı katılımcılar tarafından uzun, bazı katılımcılar tarafından kısa bulunan program süresinin düzenlenmesi programla ilgili beklentiler ile birlikte değerlendirildiğinde daha etkili uygulamalar için bir gereklilik olarak görülebilir. Programın kısa sürede yoğunlaştırılmış olarak yürütülmesinin katılımcıların eksikliğinden şikâyetçi oldukları uygulamaların yapılmaması durumunu da ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Katılımcıların yanıtları uygulamaların yapılamamasının tek nedeninin süre ile ilgili kısıtlılıklar yanında öğretim elemanlarının tutum ve yaklaşımlarından da kaynaklandığına işaret etmektedir. Bu durum öğretim elemanlarının bireysel tercihlerinden kaynaklandığı gibi araştırma bağlamı ile de ilişkili olabilir. Diğer araştırmalarda da rapor edildiği gibi pedagojik formasyon sertifika programlarında grup büyüklüklerinin 50 öğrencinin üzerine çıkması nedeniyle ders işlemek konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır (Aykaç, Bilgin ve Toraman, 2015). Bu çalışmada kalabalık gruplarla ders işlemenin öğretim elemanı ve katılımcılar arasındaki etkileşimi olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Kalabalık gruplarla ders yapmak katılımcıların işaret ettiği öğretim elemanlarının geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerini daha fazla kullanmasına da neden olmuş olabilir. Bu durumun diğer araştırmalarda da (Aykaç, Bilgin ve Toraman, 2015; Dalgıç, Doyran ve Vatanartıran, 2012; Demirtaş ve Kırbaç,

2016; Kiraz ve Dursun, 2015) rapor edilmesi nedeniyle pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarının kuramsal olarak yürütüldüğü söylenebilir.

Bu çalışmada öğretim elemanları ile ilgili dile getirilen bir başka şikayet öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgilidir. Staj süresince öğretim elemanlarının rehberliğinden yeterince yararlanamadığını bildiren katılımcılar bulunmaktadır. Programa devam eden öğrenci sayısı göz önünde bulundurulduğunda öğretim elemanlarının fiziki olarak bu öğrencilerin öğretmenlik uygulaması deneyimini takip edememesi şaşırtıcı değildir. Bu durum pedagojik formasyon sertifika programı uygulamalarının iyileştirilmesi ile ilgili katılımcıların da vurguladıkları program kontenjanlarının azaltılması ve grupların küçültülmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Böylece öğrenci ve öğretim elemanı etkileşiminde karşılaşılan olumsuz yaşantılar da ortadan kaldırılabilir.

Program uygulamasının iyileştirilmesi adına katılımcıların uzaktan eğitim yoluyla verilen dersler konusundaki öneri ve eleştirilerinin de değerlendirilmesi gereklidir. Derslerin tamamının uzaktan eğitimle verilmesi ya da uzaktan eğitim derslerinin yüz yüze derslere çevrilmesi önerilerinde bulunulmuştur. Her ne kadar uzaktan eğitim dersleri zamandan tasarruf edilmesini sağlasa da programın tamamının uzaktan eğitim yoluyla yürütülmesi öğretmenlik mesleğinin uzmanlık ve beceri gerekliliklerinin göz ardı edilmesine neden olabilir. Mevcut haliyle öncelikle uzaktan eğitim yoluyla verilen dersler sırasında yaşanan aksiliklerin giderilmesi gereklidir.

Bu çalışma kapsamında tartışılan konular araştırmanın gerçekleştirildiği bağlamdan kaynaklandığı gibi pedagojik formasyon sertifika programlarının ülke genelinde uygulanması sırasında karşılaşılan genel sorunlarla da ilişkili olabilir. Bu çalışmadaki katılımcıların büyük çoğunluğu nitelikli öğretmenler olacaklarına inansalar da nitelikli öğretmenlerin yetiştirilebilmesinde öncelikle nitelikli adayların kabulü ve programın iyi planlanarak yürütülmesinin önemi unutulmamalıdır. Bu kapsamda ülke genelinde tüm formasyon eğitimi sertifika programlarına öğrenci kabulünde aynı ölçütlerin kullanılması gerekliliği önemli bir ihtiyaç olarak değerlendirilebilir.

Öneriler

Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programları atamaların yapılabileceği 104 farklı alan göz önünde bulundurulduğunda önemli bir insan gücü potansiyeline sahiptir. Ancak bu çalışmada katılımcıların programla ilgili eleştirileri program uygulamalarının iyileştirilmesi gerekliliğine işaret etmiştir. Program uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik olarak sürenin uzatılması, iyi planlanmış süreçlerde uygulamalara daha çok yer verilmesi ve öğretim elemanı ve öğrenci iletişimi/etkileşiminin olumlu yaşantılar üzerine kurulması önerilmektedir. Bu amaçla program kontenjanları azaltılabilir. Öğrenci kabulünde ve derslerin yürütülmesinde tüm üniversitelerde aynı ölçütlerin kullanılması ve sertifika verilmesi sürecinde ortak değerlendirme yapılması programdan yetişen kişilerin niteliklerinin artırılması konusunda etkili olabilir. Bununla birlikte bulguların Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yürütülen tüm pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarına genellenebilmesi için benzer çalışmaların daha büyük örneklerle ve farklı bağlamlarda gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma ve sınırlı sayıdaki benzeri araştırma pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarının nitelik, verim ve etkililik kaygısıyla denetim ve değerlendirilmesinin gereğini ortaya çıkarmıştır. Gelecek eğitim araştırmalarının bu kapsamda

gerçekleştirilmesi ve öğretmen eğitimi ile ilgili bulgu temelli eğitim politikalarının oluşturulması önerilmektedir.

Sınırlılıklar

Örneklemin Fizik-Kimya-Biyoloji, Matematik, Sağlık ve BESYO gruplarıyla sınırlı kalması nedeniyle gelecek çalışma örneklerinde dil, mühendislik, iktisadi ve idari bilimler, ilahiyat ve sosyal bilimler (tarih, felsefe, sosyoloji, psikoloji) gruplarına da yer verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altinkurt, Y., Yılmaz, K. ve Erol, E. (2014). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 48-62.
- Aykaç, N., Bilgin, H. ve Toraman, Ç. (2015). Evaluation of pedagogical formation program based on the opinions of pre-service teachers. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 127-144.
- Bal, A. P. (2017). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programının matematik öğretmen adaylarının mesleki tutumlarına olan etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 58-70.
- Bağçeci, B., Yıldırım, İ., Kara, K. ve Keskinpala, D. (2015). Pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 307-325.
- Bilir, A. (2011). Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihsel evrimi ve istihdam politikaları. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 44(2).
- Bulut, İ. ve Oral, B. (2011). Fen, Edebiyat, İlahiyat ve Güzel Sanatlar Fakültesi mezunlarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 1-18.
- Çiçek Sağlam, A. (2015). Pedagojik formasyon sertifikası programının etkililiğinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 63-75.
- Çocuk, H. E., Yokuş, G. ve Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: Mersin Üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 373-387.
- Dalgıç, G., Doyran, F. ve Vatanartıran, S. (2012). Ücretli öğretmenlerin katıldıkları pedagojik formasyon programına ilişkin deneyimleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11, 39-54.
- Demirtaş, Z. ve Aksoy, G. P. (2016). Investigation of pedagogical formation certification program students’ attitudes towards teaching profession in terms of some variables. *The International Journal of Educational Research Review*, 1(1), 14-21.
- Demirtaş, H. ve Kırbaç, M. (2016). Pedagojik formasyon sertifika programı öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimine ilişkin görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 138-152.
- Dikmenli, Y. ve Çifçi, T. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve alan bilgi düzeyleri. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 39(2), 155-173.

- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Gül, Ş. ve Erkol, M. (2015). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin çağdaş öğretmen niteliklerine ilişkin görüşleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 76-92.
- Güneş, G. ve Gökçek, T. (2012). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 28-41.
- İlğan, A., Sevinç, S. ve Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.
- İpek, C. ve Demirel, İ. N. (2016). Sınıf öğretmenliği ve pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik inançları. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 54-68.
- Kartal, T. ve Afacan, Ö. (2012). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Dergisi*, 12(24), 76-96.
- Kavcar, (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.
- Kiraz, Z. ve Dursun, F. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının aldıkları eğitime ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 11(3), 1008-1028.
- Milli Eğitim Bakanlığı, MEB (2014). Öğretmenlik alanları, atama ve ders okutma esasları. *T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, 2014 (2678).
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE
- Nartgün, Ş. S. ve Gökçer, İ. (2014). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleklerine, geleceklerine, istihdamlarına ve eğitim politikalarına ilişkin metaforik algıları. *E-International Journal of Educational Research*, 5(4), 57-69.
- Nayır, K. F. ve Taneri, P. O. (2013). Karatekin Üniversitesi pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-12.
- Özdemir, T. Y. ve Erol, Y. C. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının okul, öğretmenlik ve öğrenci kavramlarına ilişkin algıları. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(4), 215-245.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.

- Patton, M.Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2nd ed.). Newbury Park, CA. Sage.
- Polat, S. (2013). Pedagojik formasyon sertifika programı ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *E-international Journal of Educational Research*, 4(2), 48-60.
- Polat, S. (2014). Bir mesleğe/işe sahip olan pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelme nedenleri. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 128-145.
- Sever, D., Aktaş, B. Ç., Şahin, S. A. ve Tunca, N. (2015). Pedagojik formasyon sertifika programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine başladıklarında karşılaşılabileceklerini düşündükleri sorunlar. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 5(2), 1-24.
- Süral, S. ve Sarıtaş, E. (2015). Pedagojik formasyon programına katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterliklerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Dergisi*, 11(1), 62-75.
- Temel, C., Altinkök, M. ve Kayışoğlu, N. B. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi uygulamasının beden eğitimi öğretmenliğine yansımaları. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1862-1872.
- Türkçapar, Ü. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi alan bireylerin algılanan sosyal yetkinlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 453-462.
- Üner, S. ve Akkuş, H. (2016). Pedagojik formasyon programının biyoloji, fizik ve kimya öğretmen adaylarının öğretmenlik imajlarına etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 21-35.
- Yazıcı, N. A. ve Kalkavan, A. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi gören beden eğitimi ve spor yüksekokulu mezunlarının ve diğer alan mezunlarının özyeterlik inançlarının karşılaştırılması. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(2), 412-430.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Turkey has a long tradition of alternative teacher education programs i.e. pedagogical formation certification programs. Although these programs have been heavily criticized, they continue to be widely implemented across the country i.e. 103 universities had more than 50,000 PFCP students last year, and large groups of people from a wide variety of backgrounds still seek enrollment into these programs. Previous research explored PFCP students' attitudes towards teaching profession and motivations to want to become teachers, and compared self-efficacy beliefs of preservice teachers and PFCP students about teaching profession. However, PFCP students' beliefs and expectations of the program has not been questioned together before. This study intends to explore PFCP students' beliefs and expectations of the program. The research questions guiding the study were:

- 1- What do students expect from PFCP?
- 2- What are their beliefs of the program implementation?

2. Method

This descriptive study is conducted to explore pedagogical formation certification program (PFCP) students' beliefs and expectations of the program. Through convenience sampling 650 students in four groups i.e. health, physical education and sports, mathematics and physics-chemistry-biology, were invited to participate in the study. Response rate was 55% that the sample consisted of 355 PFCP students. They represent 20% of all students enrolled in PFCP at the time data were collected. 62.3% of the participants were female, and 57.4% was between the ages of 20-25. 33% of the participants was between the ages of 26-30, and 9% was older than 31.

A written form was used to collect data about participants' beliefs and expectations of the program. The questions raised to participants were: 1) What were your expectations from PFCP? Do you think PCP has met your expectations? 2) Is there anything about PFCP that has to be changed and/or improved? 3) Do you think you can become a qualified teacher at the end of PFCP? In order to analyze the data collected, qualitative data analysis techniques were used. Through content analysis, raw data were coded, themes were developed, and matrices were generated. Similarities and differences were identified and grouped. A pattern of responses were drawn, and inferences and generalizations were made.

3. Findings, Discussion and Results

Expectations: Expectations of PFCP students from the program were mainly about learning how to become a good teacher (n=54), being trained as a good teacher (n=41), becoming a qualified teacher (n=37), having teaching knowledge and skills (n=29), and having a teaching certificate (n=24). 14 PFCP students mentioned that they had no expectations from the program. 166 stated that the program met their expectations. 62 stated that their expectations were not met and 31 mentioned that their expectations were partially met.

Things to be changed and/or improved in PFCP: PFCP students' responses mainly focused on program implementation i.e. duration of the program, distance education, content of courses, instructional practices, and rules of absenteeism. They also criticized instructor-student interactions (n=41). 37 of PFCP students stated that there were no needs of change and/or improvements in the program. 19 students supported courses to be given through distance education whereas 18 students opposed distance education. 31 students complained about the duration of the program that it should be shortened. 29 students criticized frequent changes in the academic calendar. 25 students emphasized doing more practical works rather than studying educational theories. 27 students pointed to repetitions of content in different courses and inadequacy of course content. 16 students wanted changes in the instructional practices such as no power point presentations and no student presentations. They also complained about loaded homework (n=12). For them, internships should be followed by the instructors (14), and there should be less students in class groups (n=9). A single source should be used to make announcements (n=3). Absenteeism should be tolerated (n=22) or absenteeism rules be changed (8). 8 PFCP students also criticized that every applicant was accepted to the program.

Becoming a qualified teacher: 264 PFCP students mentioned that they can become qualified teachers at the end of the program. 18 students stated that they acquired basic knowledge and skills, and 11 students, who were already teaching, recognized their mistakes in teaching throughout the program. 27 of them stated that they have to continue improving their teaching knowledge and skills. They mentioned that they needed time and experience of teaching (n=23). 63 PFCP students mentioned that they cannot become qualified teachers because they lacked experience (n=13). 9 of them mentioned that the PFCP was not sufficient, and there were misapplications (n=4).

Findings of this study provide an insight for PFCP students' beliefs and expectations of the program itself. Findings revealed that the majority of students in this study have an intention to become good teachers. They are critical about the program implementation and the instructors.